

Editorial

Tal com avui l'entendem, l'objectiu de la història és l'estudi de totes les societats humanes en el passat. Tota història es defineix, per tant, com a història social. L'ideal de captar la societat en la seva globalitat i en la seva dimensió històrica és una aspiració que es va refermar als anys trenta del segle xx a partir de la nova concepció del que significava el fet històric operada per la revolució metodològica de l'escola francesa dels *Annales*, encapçalada pels historiadors Lucien Febvre i Marc Bloch. Per influència de disciplines com la sociologia o la història econòmica, aquella naixent història social es va caracteritzar pel seu constant esforç per categoritzar uns termes com ara *Antic Règim, estaments, classes socials, elits, noblesa, burgesia, poble, marginats, pobresa, rebel·lió, revolució...*, que havien de permetre assolir un coneixement omnicomprensiu i estructural de la natura, del funcionament i de l'evolució de les societats pretèrites. Malgrat això, aquest plantejament posava més l'accent en la uniformitat de l'adscripció dels subjectes a alguna d'aquestes categories que en les seves pròpies singularitats. L'evolució de la història social tradicional a una nova història del fet social, operada des dels anys seixanta del segle xx, va ser fruit tant d'un intens debat intern en les files dels historiadors com, a la vegada, d'un fecund diàleg teòric i metodològic amb altres disciplines socials afins entre inicis de la mateixa dècada dels anys seixanta i els anys vuitanta del segle passat i va significar un canvi substancial de l'anterior perspectiva. Des de llavors, la nova història social s'ha caracteritzat per una certa flexibilització d'aquelles cotilles estructurals, d'aquelles categories estanques abans esmentades, amb una més profitosa articulació entre les perspectives diacròniques i sincròniques de les seves anàlisis i, especialment, per una emergència cada vegada més visible de les singularitats individuals. Les classes, els estaments, ja no es definirien com a grups aïllats de gent, sinó com a sistemes de relacions, tant verticals com horitzontals. Les relacions ja no s'establirien a partir de distincions o similituds, sinó en funció de categories noves incorporades que s'han anat afegint al vocabulari de la història social, qualitativament diferents, com ara *explotació, dominació, sotmetiment, apropiació, autoritat...*, que denotaven la importància atorgada a valorar no tan sols els aspectes materials tangibles d'aquestes relacions sinó també els immaterials, els discursos ideològics o culturals que doten de sentit a les relacions socials entre individus i grups socials.

Pel que fa al període modern, el caràcter estamental de la seva societat ha definit tradicionalment una divisió nítida marcada pel concepte de *privilegi*. L'estudi del món dels no privilegiats, i especialment del món de la marginalitat social, ha gaudit d'una important tradició de recerca tant a dins com a fora del nostre país des de finals dels anys seixanta fins a l'actualitat i s'han incorporat aquestes noves perspectives. L'anàlisi de l'ampla amalgama de minories ètniques i religioses (jueus, moriscs, gitanos...) passant pels estudis sobre delinqüència, bandolerisme, pobresa i marginalitat urbana i també tots aquells que transgredeixen l'ordre establert, ha permès presentar un món que fins fa unes dècades havia estat fora de la història, però sense el qual no és possible tenir una visió completa del cosmos que representava la societat moderna. Es tracta d'un tema esgotat? Pot continuar mantenint-se avui l'interès per la recerca d'aquestes temàtiques?

Evidentment sí, i la prova és el conjunt de recerques que presentem en aquest nou número de la nostra revista que el lector podrà valorar i que ens apropa a fenòmens històrics malauradament no erradicats en el nostre present, la qual cosa manifesta el compromís social que la història contrau amb el seu present. Segons dades recents de l'ONU, es calcula que actualment hi ha més de sis-cents milions d'habitants arreu del món que viuen en la pobresa extrema. La pobresa, entesa com a privació de recursos econòmics i naturals que pot patir una persona o un país, pot tenir diferents causes d'ordre natural, econòmic o polític i pot derivar en una categoria encara més ampla com és la de l'exclusió social, que inclou d'altres factors de caràcter religiós, ètnic, orientació sexual, discrepància política i opinió pública que poden portar a la marginalitat de persones o col·lectius. Segons les mateixes fonts de l'ONU, també es calcula que hi ha més de quaranta milions de persones que viuen sota la condició d'esclaus «moderns», víctimes de diferents modalitats: servituds derivades d'haver contret de manera personal o familiar uns deutes que els obliguen a treballar moltes hores en pèssimes condicions i a canvi d'uns salaris irrisoris per fer front als pagaments (en aquest terreny entraria tota l'esfera de l'actual tràfic de dones a escala global que acaben exercint la prostitució a Occident o als seus paradisos turístics, per exemple); el treball infantil; els matrimonis infantils i forçats que sobretot afecten dones que són obligades a contraure matrimoni forçós... En definitiva, la pervivència de totes aquestes fórmules d'opressió en societats on continuen predominant la desigualtat i la intolerància justifica plenament la mirada crítica que els historiadors podem i hem de fer.